

Processtappen: Visie Verblifsrecreatie

Inleiding

Om te zorgen dat de verblifsrecreatie in de regio zo goed mogelijk in kan spelen op vragen uit de markt, willen de gemeenten Hillegom, Lisse en Teylingen een visie op de verblifsrecreatie laten opstellen. Deze visie moet worden gedragen door de drie gemeenten én de sector. De visie moet duidelijkheid geven over waar het met de verblifsrecreatie in de gemeenten naar toe zou moeten gaan, en daarmee ook een helder kader bieden voor partijen met nieuwe initiatieven in de verblifsrecreatie. Daarvoor moet de visie helder en richtinggevend zijn, maar voldoende ruimte laten om in te spelen op de actualiteit. Bovendien moet er ruimte zijn voor de eigen karakteristieken per gemeente. Belangrijk is dat de visie een plek moet krijgen in de omgevingsvisies. Afhankelijk van de gemeente en fase van de omgevingsvisie kan de visie verblifsrecreatie de vorm krijgen van een 'programma'.

De belangrijkste elementen zijn:

- Een zorgvuldige inventarisatie van relevante ontwikkelingen, kansen en doelgroepen, zodat onderbouwde keuzes kunnen worden gemaakt.
- Een visie die helderheid verschaft over wat waar wenselijk en mogelijk is en die inpasbaar is in de omgevingsvisies.
- Een beleid dat helder is over welke vormen verblifsrecreatie gefaciliteerd worden en waar zijn toegestaan.
- Een uitvoeringsagenda dat concrete projecten benoemt, deze in de tijd uitzet en voorziet van een kostenindicatie.
- Het effect van het totale eindresultaat moet zijn dat het resultaat gedragen is door de stakeholders duidelijkheid en richting geeft, en zorgt voor kansen en nieuwe ontwikkelingen.

Beoogd eindresultaat

Het belangrijkste doel van de visie is een helder beleid richting de markt over hoe om te gaan met initiatieven in de verblifsrecreatie. Willen we meer verblifsrecreatie, van wat voor soort dan, en waar moeten concrete initiatieven aan voldoen (ook ruimtelijk)? Wat willen we met kwaliteit, duurzaamheid, etc.? Hoe kunnen we flexibel inspelen op markt vragen? De op te stellen visie verblifsrecreatie dient passend te zijn binnen de (toekomstige) omgevingsvisies van de drie gemeenten. De visie moet ingaan op welke vormen van verblifsrecreatie op welke locaties wel of niet zijn toegestaan; veelal in de vorm van een zonerings, waar nodig ingaand op specifieke locaties. De visie maakt toetsing van initiatieven mogelijk.

Leeswijzer

In dit procesvoorstel staat op hoofdlijnen het proces beschreven hoe we de nieuwe visie verblifsrecreatie willen opstellen. De precieze invulling van de fasen hangt sterk af van de fase daaraan voorafgaand. We werken samen met een extern bureau dat ons hierin verder zal ondersteunen. De te onderscheiden fasen zijn:

1. Analyse en gezamenlijke beeldvorming
2. Visievorming en opstellen van doelen
3. Uitwerking in programma, investeringsplan en toetsingskader
4. Formele besluitvorming

Gedetailleerd stappenplan

1. Inventarisatie-en analysefase
2. Vertaling naar denkrichtingen en bespreking projectgroep & klankbordgroep
3. Consultatie bestuurders en gemeenteraden
4. Stakeholdersbijeenkomst
5. Aanscherpen visie en opstellen afwegingskader en uitvoeringsagenda
6. Bespreken afwegingskader en uitvoeringsagenda
7. Tweede consultatie bestuurders
8. Tweede stakeholdersbijeenkomst
9. Eindconcept opleveren en bespreken
10. Opleveren definitieve documenten
11. Formele besluitvorming

Opstellen visie verblijfsrecreatie

Stap 1: inventarisatie- en analysefase

Deze fase bestaat uit een aantal onderdelen:

Deskstudie

We analyseren de beschikbare documenten en bronnen waaronder (gemeentelijke, regionale en provinciale) onderzoeksrapporten, beleidsstukken en plannen. Dit gaat o.a. over de volgende onderwerpen (die gedeeltelijk ook aan de orde komen in de sonderende gesprekken, zie later):

- **Aanbod.** We brengen het bestaande aanbod en de eigenaren in beeld en kijken vanuit bestaande onderzoeken (zoals het vitaliteitsonderzoek voor de provincie Zuid-Holland) welke relevante informatie we over het aanbod kunnen opnemen.
- **Marktontwikkelingen.** Relevante trends rondom verblijfsrecreatie duiden en de relevantie voor de gemeenten in beeld te brengen. Ook cijfermatige trends op het gebied van overnachtingen nemen we hierin mee en relateren deze aan de aanbodontwikkeling.
- **Beleid.** Relevante beleidsdocumenten en ontwikkelingen binnen en buiten de gemeente. Het gaat om toeristische beleidsstukken, maar ook om ruimtelijke beleidsdocumenten: bestemmingsplannen, omgevingsvisies en ruimtelijke visies. We kijken hierbij ook specifiek naar welke onderwerpen spelen per gemeente. Ook kijken we naar eventuele bestaande beleidsdocumenten vanuit de regio (de Duin- en Bollenstreek), om te kijken of en hoe zo veel mogelijk synergie kan ontstaan.
- **Analyse planologische ruimte recreatiebedrijven.** We maken een landschapsanalyse en betrekken daarbij informatie die beschikbaar is van de gemeenten en de provincie Zuid-Holland. Ook doen we een planologische quickscan naar de mogelijkheden die er binnen de gemeenten zijn voor verblijfsrecreatie. Resultaat een kaart per gemeente van landschappelijke zones en een beschrijving van de planologische ruimte voor recreatiebedrijven.
- **Kernwaarden.** In deze stap kijken we naar de kernkwaliteiten van het gebied en vertalen dat naar identiteit en waarden. Deze twee gaan helpen om keuzes te maken in het type verblijfsrecreatie dat we toe willen staan. Door de aansluiting te zoeken bij de kwaliteit van het gebied en de waarden kunnen we goed aangeven welke ontwikkelingen passen bij onze gemeenten; bijvoorbeeld kleinschalig, ingepast in het landschap of met een sterke binding met de lokale bevolking. Voor de fysieke waarden verdiepen we bovenstaande landschapsanalyse.

Sonderende gesprekken

Er worden 15 sonderende gesprekken gevoerd met beeldbepalende actoren, frisse blikken, ondernemers en organisaties met verschillende achtergronden, zoals vertegenwoordigers van dorpsorganisaties. Zo zijn we in de gelegenheid om personen vanuit verschillende achtergronden, met een goede geografische spreiding binnen de gemeenten en/of de ruimere regio te spreken. Belangrijk doel van deze gesprekken is dat we duiding kunnen geven aan alles wat naar voren is gekomen vanuit de deskstudie en 'gevoel' krijgen bij wat er speelt bij de belangrijkste stakeholders. We kijken hierbij ook specifiek naar de verschillende opgaven per gemeente.

Inspiratie opdoen

Inspiratie opdoen bij andere gemeenten over hun visie op verblijfsrecreatie. We zullen hen bevragen naar hun overwegingen, leerervaringen, tips en tricks.

Stap 2: denkrichtingen visie verblijfsrecreatie

Vanuit de voorgaande stap hebben we aanbod, marktontwikkelingen, relevant beleid en eerste wensen en ideeën vanuit de stakeholders opgehaald. We vertalen al deze bouwstenen naar een voorstel naar denkrichtingen met een heldere analyse, vertaald naar mogelijke ambities en speerpunten van beleid.

Dit uitgewerkte en onderbouwde concept bespreken we allereerst graag met de interne projectgroep en vervolgens ook met de klankbordgroep (projectgroep en enkele ondernemers, initiatiefnemers en/of afgevaardigden van brancheorganisaties). Het overleg met de klankbordgroep is tevens een mooi moment om de eerste stakeholdersbijeenkomst voor te bereiden.

Stap 3: afstemming bestuurders en gemeenteraden

3a. Afstemming met bestuurders

Na afstemming met de projectgroep en klankbordgroep in de vorige stap ligt er een belangrijk basisdocument dat al de eerste denkrichtingen aangeeft. Omdat betrokkenheid van bestuurders voor ons van groot belang is, lijkt ons dit een eerste belangrijke moment om de bestuurders te informeren én hen te consulteren over de voorgestelde analyse en eerste denkrichtingen. Herkennen zij de conclusies en de voorgestelde richting? Moet dit anders, aangepast of aangescherpt?

3b. Afstemming met gemeenteraden

Na afstemming met de bestuurders plannen we sessies in met de commissies van de gemeenteraden in de gemeenten. Doel van deze sessies is de gemeenteraadsleden te informeren over het proces en de resultaten uit de inventarisatie- en analysefase. Wij willen hun reacties op deze bevindingen ophalen zodat we dit mee kunnen nemen in het verdere proces.

Stap 4: eerste werksessie met stakeholders

Na verwerking van feedback uit stap 2 en 3, presenteren we tijdens de eerste stakeholdersbijeenkomst de eerste denkrichtingen en vragen aanwezigen daarop hun feedback te geven. Vervolgens gaan we concreet aan de slag met de stakeholders door hen input te vragen op de belangrijkste visieonderdelen en uitgangspunten. Daarbij staan telkens drie vragen centraal:

Herkennen de aanwezigen zich in de belangrijkste speerpunten?

Welke maatregelen en acties verwachten stakeholders van de samenwerkende gemeenten in de regio? Welke maatregelen en acties kunnen ondernemers en andere belanghebbenden zelf op zich nemen?

Stap 5: Aanscherpen visie en opstellen afwegingskader en uitvoeringsagenda

Doel: visie aanscherpen en vormgeven aan het afwegingskader en uitvoeringsagenda

Op basis van stap 4 werken we de denkrichtingen uit in een visie en gaan we de visie vertalen naar een voorstel voor een strategie met uitvoeringsagenda. Kortom in deze stap gaan we van “waar gaan wij voor” naar “hoe komen wij daar” en “wat is hiervoor nodig”. Tevens vertalen we dit naar een concreet afwegingskader: het beleid per vorm van verblijfsrecreatie en de toetsingscriteria per gebied (zoning) of in specifieke gevallen per locatie. Het geeft helderheid aan ondernemers wat wel en niet is toegestaan. Ook maken we een proceswijzer, waarin voor de sector heel helder wordt gemaakt welke stappen doorlopen moeten worden om een initiatief te laten slagen. In deze stap zijn ook de omgevingsaspecten belangrijk en de relatie met de omgevingswet/visie.

Stap 6: Bespreken afwegingskader en uitvoeringsagenda

Doel: resultaten uit stap 5 delen en de vertaling hiervan naar de uitvoering en het afwegingskader bespreken met de projectgroep.

De projectgroep bespreekt de aangepaste visie met uitvoeringsagenda en het afwegingskader met proceswijzer. Dit betreft opnieuw een belangrijke bespreking, waarin we onderdeel voor onderdeel de visie doorlopen en van feedback of vragen voorzien. Ook bespreken we de tweede bestuurlijke afstemmingssessie en de tweede stakeholdersbijeenkomst voor.

Aansluitend kunnen we ook een tweede overleg met de klankbordgroep inplannen om de stukken te bespreken en aan te scherpen en de tweede stakeholdersbijeenkomst ook met een aantal ondernemers goed voor te bereiden.

Stap 7: Afstemming bestuurders

We lichten de uitwerking en de gemaakte keuzes toe aan de betrokken bestuurders en vragen hen om hun feedback, suggesties en ideeën. Zo zorgen we ervoor dat het voorstel dat tijdens de tweede stakeholdersbijeenkomst centraal staat al op voldoende bestuurlijk draagvlak kan rekenen.

Stap 8: Tweede sessie stakeholders

Doel: toetsen bij stakeholders of de gekozen lijn de juiste is en het prioriteren van acties en ideeën.

Tijdens de tweede stakeholdersbijeenkomst wordt de aangepaste visie en de uitwerking naar uitvoering en afwegingskader voorgelegd aan de aanwezigen. Onze gedachte is dat in principe iedereen die tijdens de eerste stakeholdersbijeenkomst zijn of haar input heeft geleverd, ook de gelegenheid moet krijgen om iets van het voorgestelde resultaat te vinden. Opnieuw is het van belang om hierbij een werkwijze te hanteren die werkbaar is met een relatief grote groep, en waarin ieders inbreng serieus kan worden genomen. Ook daartoe gaan we (afhankelijk van de omvang van de groep) in kleine, roulerende groepen uiteen.

Stap 9: Eindconcept opleveren en bespreken

Doel: opleveren concepteindproducten

We verwerken de feedback van de bijeenkomst in een aangepaste visie met uitvoeringsagenda, afwegingskader en proceswijzer. Deze overleggen we nog één laatste keer met de interne projectgroep.

Stap 10: Opleveren definitieve documenten

Doel: opleveren definitieve eindproducten

We leveren de volgende definitieve producten op:

- Een visie verblijfsrecreatie met onderbouwde keuzes.

- Uitwerking naar een concrete uitvoeringsagenda met gebudgetteerde acties in de tijd uitgezet.
- Vertaling naar een concreet afwegingskader en proceswijzer voor de sector, met aandacht voor omgevingsaspecten.

Het eindproduct is zodanig dat het 'omgevingsvisie-proof' is.

Participatie, organisatie en planning

Op basis van deze processtappen zijn we met een gespecialiseerd bureau aan de slag gegaan voor de visie(s) verblijfsrecreatie in de gemeenten Hillegom, Lisse en Teylingen. We hebben een projectgroep opgericht bestaande uit diverse disciplines, heeft er afstemming plaatsgevonden met de betrokken bestuurders en is op basis van dit proces een plan van aanpak opgesteld.

Inmiddels zijn we gestart met de inventarisatie- en analysefase. Dit loopt parallel met de vaststelling van dit document. Dit heeft geen verdere gevolgen voor het proces.

Daarna volgt de uitwerking van de eerste denkrichtingen en de participatiemomenten met bestuurders, gemeenteraden en stakeholders. Vervolgens worden de visie, het afwegingskader en het uitvoeringsprogramma verder aangescherpt en opnieuw afgestemd met stakeholders en bestuurders. Hierna worden de definitieve documenten opgeleverd. Als laatste fase de formele besluitvormingsprocedure.

Indicatieve planning

Stap	Periode
1. Inventarisatie- en analysefase	Oktober - januari
2. Denkrichtingen visie verblijfsrecreatie	Januari - februari
3. Afstemming bestuurders en gemeenteraden	Februari
4. Eerste sessie stakeholders	Maart
5. Aanscherpen visie en afwegingskader	Maart - april
6. Bespreken visie en afwegingskader	April - mei
7. Afstemming bestuurders	April - mei
8. Tweede stakeholdersbijeenkomst	April - mei
9. Opleveren eindconcept	Mei - juni
10. Opleveren definitieve documenten	Juni - juli
11. Formele besluitvorming	Augustus - september - oktober